

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12355

Tarih : 17.06.2025

29853

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca *Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ* tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **17.06.2025**.

Nevroz Uysal Aslan

Şırnak Milletvekili

Ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu ve hükümlülerin yaşam hakkı ile sağlık hizmetlerine erişim hakkı, Anayasal güvence altında olan temel haklardandır. Bu hakların ihlal edilmesi durumunda doğabilecek geri dönülmez sonuçlar, devletin yaşamı koruma yükümlülüğünü öncelikli hale getirmektedir. Bu bağlamda, özellikle ileri yaşta ve ağır sağlık sorunları bulunan mahpuslara ilişkin ceza infaz süreçlerinde daha dikkatli, insani ve hukuka uygun uygulamaların hayata geçirilmesi zorunludur.

Batman Beşiri T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan 73 yaşındaki Mehmet Emin Çam'ın sağlık durumu, cezaevi koşullarında sürdürülebilir olmaktan uzaklaşmıştır. Daha önce safra kesesi alınmış olan Çam, tutukluluğu boyunca iki kez böbrek ameliyatı geçirmiş, işitme kaybı yaşamaya başlamış, kalp damar tıkanıklığı nedeniyle iki defa kalp krizi geçirmiştir. Ayrıca her iki gözünde astigmat ve miyop rahatsızlıkları mevcuttur. Kalp hastalığına ek olarak, yapılan tetkiklerde beyinde üç damarın tıkalı olduğu belirlenmiştir. Cezaevindeki olumsuz koşullar, var olan hastalıklarının ilerlemesine yol açmış ve yeni sağlık krizlerini tetiklemiştir. Bu sağlık sorunlarına rağmen, tedavi süreci zaman zaman kesintiye uğramış; hastaneye sevkleri kelepçeli şekilde gerçekleştirilmiş ve ailesi ile avukatları sağlık durumu hakkında bilgilendirilmemiştir.

Son olarak, 09.05.2025 tarihinde sevk edildiği Adli Tıp Kurumu 11. İhtisas Kurulu tarafından 21.05.2025 tarihinde düzenlenen raporda; mahpusun "tedavi ile kontrol altında tutulabilecek kronik hastalıkları bulunduğu, ancak sakatlık ya da kocama hali taşımadığı" yönünde karar verilmiştir. Söz konusu karar, Çam'ın mevcut sağlık durumu ve geçirdiği kalp krizleri dikkate alındığında hem tıbbi gerçeklikle hem de ceza infazının insani boyutuyla çelişmektedir.

Cezaevinde kalp krizi geçiren, üç kalp damarından yalnızca biri açılabilmiş, diğer ikisine müdahale edilemeyen ve yalnızca ilaç tedavisiyle yaşamını sürdürebilen bir mahpus hakkında "kocama hali yoktur" değerlendirmesinde bulunulması, kamuoyunda Adli Tıp Kurumu'nun kararlarının tarafsızlığına ve bilimsel temeline yönelik ciddi endişeleri artırmaktadır. Bu durum, cezaevinde kalınmayacak ölçüde hasta olan kişilerin dahi tahliye edilmediği bir uygulama pratiğini pekiştirmektedir.

Bu bağlamda;

1. Çam'ın Adli Tıp Kurumu'na 09.05.2025 tarihinde sevk edildiği, ATK'nın ise 21.05.2025 tarihinde "kocama hali yoktur" yönünde karar verdiği belirtilmiştir. Bu karara temel teşkil eden tıbbi veriler nelerdir?
2. Adli Tıp Kurumu tarafından ceza infazının ertelenmesine ilişkin değerlendirmelerde "kocama hali" bulunmadığı yönünde verilen kararların esas alındığı kriterler nelerdir? İleri yaş, çoklu kronik hastalık, kalıcı fiziksel engellilik ve yaşamını ilaç tedavisiyle sürdürme zorunluluğu gibi unsurlar hangi durumda "kocama hali" olarak değerlendirilmemektedir?
3. Mehmet Emin Çam'ın ailesinin ve avukatının hastaneye sevk süreci hakkında bilgilendirilmediği. 10 Nisan'da ailesi tarafından tesadüfen öğrenildiği doğru mudur? Aile bireylerinin hapisaneyi aramasına rağmen aileye bilgi vermemesi hangi mevzuat çerçevesinde değerlendirilmiştir?
4. Cezaevinde sağlık durumu bu denli riskli olan bir mahpusun elleri kelepçeli şekilde hastanede tutulması insan onuruyla bağdaşır mı? Kelepçeli muayene uygulamasının genelge ya da yönetmeliklerle sınırlandırılması yönünde bir çalışmanız var mıdır?
5. Mehmet Emin Çam hakkında yapılan tahliye başvurularının bugüne kadar reddedildiği belirtilmiştir. Bakanlığınız bu kararların insan hakları açısından yeniden değerlendirilmesini sağlayacak bir mekanizma kurmayı planlamakta mıdır?
6. Adli Tıp Kurumu'nun karar süreçlerinin denetimi ve tarafsızlığına ilişkin kamuoyunda yoğun eleştiriler bulunmaktadır. Ağır hasta mahpuslar hakkında karar veren ATK Kurullarının yerine yürütmeye bağlı olmayacak dış denetim veya bağımsız uzman incelemesi sistemi öngörülmekte midir?
7. ATK kararlarında "cezaevi koşullarında kontrol altında tutulabilir" ifadesi sıkça kullanılmaktadır. Cezaevinde iki kez kalp krizi geçirmiş bir mahpusun nasıl bir kontrol

mekanizması altında tutulacaktır? ATK karar verirken bu mekanizmayı ayrıca tıbbi yeterliliğini değerlendirmekte midir?

8. Cezaevlerinde sağlık hizmetlerine erişim hakkının Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde güvence altına alınmasına rağmen, Mehmet Emin Çam gibi ağır hasta mahpusların bu hizmetlerden yoksun bırakıldığı vakalar için idari ve yargısal denetim mekanizması işletilmiş midir?
9. Son beş yılda ATK tarafından ağır hasta olduğu halde "cezaevinde kalabilir" kararı verilen mahpus sayısı kaçtır? Bu kararların kaç daha sonra AYM veya AIHM gibi yüksek yargı mercilerince ihlal kararıyla sonuçlanmıştır?